

Македон Галина, к.е.н., доцент
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин
Україна

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНОГО ФОНДОВОГО РИНКУ

У 2020 році світова економіка постраждала від найгіршої кризи з часів Великої депресії, тому реакція фондових ринків викликає особливу зацікавленість теоретиків і практиків. Спочатку трейдери проігнорували пандемію, потім запанікували, коли її епіцентром стала Європа. Але, до кінця року, хоча статистика хворих не відрізняється позитивною динамікою, паніка навколо ринку цінних паперів пройшла.

Розглядаючи економічні наслідки зміни цін на акції, потрібно розуміти, що фондовий ринок – це не економіка. У той же час в країнах, чиї економіки визнано вважати передовими на глобальному рівні саме по динаміці фондових індексів визначають стан національного господарства в цілому. Так само, як і кризові явища фіксуються в першу чергу на підставі цін акцій передових компаній, а вже тоді по динаміці валового внутрішнього продукту.

Протягом другої тижні березня індекси ряду найбільших зарубіжних бірж в тому числі Dow Jones Industrial Average, S & P 500, NASDAQ, демонстрували внутрішньоденний обвал аж до 12% [1]. Однак уже в другому півріччі всі вони продемонстрували чітку тренд зростання. Одна з основних причин - зростання цін акцій технологічних компаній, так, наприклад, акції Tesla 3 березня котирувалися 149,9 дол за акцію, а 31 грудня –705,7 дол за акцію. Глобальний фондовий ринок за 2020 рік зріс на 16%, китайський – на 41%, США – на 21%. Фондовий ринок вступає в 2021 рік з сприятливими тенденціями. Очікується, що прибуток S & P 500 продовжуватиме відновлюватися [2].

Три основні висновки про реакції фондового ринку під час пандемії COVID-19.

По-перше, після початкового ігнорування пандемії фондові ринки сильно відреагували на збільшення числа інфікованих в кожній країні, в той час як волатильність різко зросла в міру зростання побоювань з приводу пандемії.

По-друге, характерні особливості країни, мабуть, в кращому випадку мало впливали на реакцію фондового ринку. Фондові ринки слабкіше відреагували в країнах, більш сприйнятливих до пандемії, або через структурної економічної нестабільності (наприклад, країн із заборгованістю), або через вплив переносників інфекції (наприклад, у країнах з «групами ризику»).

По-третє, інвестори були чутливі до кількості випадків COVID-19 в сусідніх (але в основному багатих) країнах.

По-четверте, кредитні лінії та державні гарантії, більш низькі процентні ставки і заходи ізоляції пом'якшили падіння цін на акції.

На реакцію фондових ринків вплинула ситуація в країнах до кризи, а політика охорони здоров'я, що проводиться під час кризи для обмеження передачі вірусу, і макроекономічна політика, спрямована на підтримку компаній.

Фондові ринки ефективно дисконтують найбільш вразливі компанії: ті, які були більш уразливі в фінансовому відношенні, схильні до збоїв в міжнародних ланцюжках створення вартості, уразливі з точки зору корпоративної соціальної відповідальності-менш стійкі до соціального дистанціювання. Більш того, схоже, що втрати фондового ринку пов'язані з переглядом прогнозів аналітиків, принаймні, в середньостроковій перспективі.

Розвиток конкурентоспроможної економіки відкритого ринку неможливо без функціонування прозорого фондового ринку, більш того саме купівля-продаж акцій компаній є одним з найбільш зрозумілих і популярних механізмів інвестування, в тому числі іноземного.

У той же час Україна досі не має повноцінного фондового ринку, більшість механізмів мають досить умовний характер і майже не корелюють з динамікою ВВП країни в цілому.

Головним інструментом продовжують залишатися державні облігації. Варто зауважити, що дана тенденція спостерігається не далеко не перший рік. Майже повна відсутність недержавних емітентів на фондовому ринку країни вказує на наявність системної проблеми, яка до цих пір не вирішена.

Аналіз емісій міжнародних боргових зобов'язань свідчить, що основними емітентами є транснаціональні компанії і фінансові інститути.

Всього на фондовому ринку України в 2020 році функціонувало 4 біржі. Двома головними біржами українського фондового ринку є ПФТС і Українська біржа. Відповідно двома головними українськими фондовими індексами є UX і PFТС. Складові обох індексів мають схожу структуру, зокрема 5 компаній загальні: Райффайзен Банк Аваль, Центренерго, Донбасенерго, Турбоатом, Укрнафта.

Найактуальніші проблеми розвитку фондового ринку України: законодавча неврегульованість корпоративного управління; проблема організації фондового ринку; недосконалість депозитарно-клірингової інфраструктури; несвоєчасність, необґрунтованість і часто недостовірність інформації про діяльність учасників фондового ринку України.

Отже, щоб стати повноцінним учасником міжнародного фондового ринку України необхідно вдосконалити механізм функціонування бірж, забезпечити представництво на них різних галузей, в першу чергу IT, що буде одним із шляхів активного залучення капіталу в країну, а також індикатором зрозумілості та надійності економіки.

Список використаних джерел:

1. Karamat Khan, Muhammad Haroon Shah, Huawei Zhao, Atif Jahanger, Han Zhang, The Impact of COVID-19 Pandemic on Stock Markets: An Empirical Analysis of World Major Stock Indices. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 2020. Vol 7 No 7. P. 463 – 474

2. Zaky Machmuddah, Shujahat Ali, Wajahat Ali Ghulam, St. Dwiarto Utomo, Entot Suhartono, Stock Market Reaction to COVID-19: Evidence in Customer Goods Sector with the Implication for Open Innovation.